

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio II. De Peccato Theologico ut sic.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

Disputatio I.

9

malitiam peccati. Deinde aliud est querere an exsuppositione peccati, possit procedere bonum superans excessu malitiam peccati praesuppositi, & aliud est querere an peccatum in se sit malum & damnificativum. Prima propositio est vera, posterior autem falsa. Falsum enim est, peccatum in se spectatum non esse damnificativum.

DICES 3. Datur conscientia errans, quae potest ex objecto bonum representare in malum, etsi tunc actio peccaminosa. Ergo peccatum non est malum, nisi ex opinione.

RESP. Veram esse hanc propositionem, peccatum non esse malum, nisi prout representatur sub ratione mali. Ratio, quia cum peccatum sit actus voluntatis, taliter fertur in objectum, qualiter illi representatur. Hinc si representatur bonum ceteroqui sub ratione malum, a deo peccans: immo ex hoc deducitur, quod peccatum sit contra conscientiam, quia trahitur ad rationem mali actus versans circa bonum, si distamen oppositum intimet.

QUÆSTIO II.

De peccato Theologico ut sic.

Definitivè peccatum Theologicum est defectus ratione inconvenientie ad conscientiam practicam dictamen Deum respiciens. Sub hoc titulo de peccato Theologico, maximè attendetur ad speciem ejus principiam, nempe mortale, de quo ipso in praesenti disputabimus, an sit infinitum simpliciter in ratione offendae, prefensque tractatio erit, minor argumenti in materia de Incarnatione tractabilis, nempè hujus: Pro offendâ infinita non potest satisfacere satisfaciens finitus. Et haec major spectat & ad Ethicam, & ad Materiam de Incarnatione. Sed peccatum mortale est infinita offendâ, haec minor spectat ad praesentem annum. Quod etiam nobiscum facit Oviedo tract. 4. de bonitate & malitia actuum contra 4. pun. fateturque Ariaga spectare id ad materiam de peccatis. Vide eundem disput. 3. de Incarnat. in Prologo. fit.

DIFFICULTAS I.

An peccatum Theologicum in ratione offendae sit infinitum simpliciter?

Peccatum in ratione offendae simpliciter infinitum tenent, Hurt. disp. 10. parag. 35. Komin. de Sacramentis disp. 7. num. 21. & disp. 10. dub. 2. Lessius de perfectionibus Divinis lib. 10.

cap. 26. & 27. Rozmer pag. 622. faveant & alii. Esse autem non nisi secundum quid infinitum docet Suarez. Lugo disp. 5. de Incar. Assert. 3. Amicus Tomo 3. disp. 23. sect. 4. Et de Incarn. disp. 5. sec. 1. Aldrete de Incarn. disp. 4. sec. 2. Ovied. cit. Ariaga disp. 3. de Incarn. Martinus Perez de Incarnatione disp. 5. sec. 3.

DICENDUM est 1. Si nomine infiniti simpliciter accipias id, quod quoad omnia que in suo conceptu includit est infinitum, in isto sensu peccatum mortale in ratione offendae non est infinitum simpliciter.

PROBATUR 1. Quia peccatum importat etiam entitatem actus saltem in Commissionis peccato, haec ipsa entitas non est infinita simpliciter. Ergo peccatum non secundum omnia quae dicit in suo conceptu est infinitum simpliciter. Minor probatur. A potentia finita non potest produci effectus, in entitate infinitus, & si entitas actus boni est finita, non appetet quomodo entitas actus mali debeat infinitari.

PROBATUR 2. Quia peccatum secundum omnia que dicit, importat etiam advertentiam & voluntatium, sed haec omnia sunt finita; quod probatur, quia experimur excellentia Divinæ nos habere valde limitatam cognitionem: tandem excellentiam magis apprehendunt docti quam rudes, & inter doctos unus magis præalio. Deinde illa advertentia, & effectus infinita, ut supponitur, & non esset, quia posset in illa magis, & magis procedi. Quod ipsum probatur, quotiescumque intelligibilitas objecti superat intelligentiam potentia cuiuslibet creatæ, toties in intelligibilitate illius objecti, potest magis & magis procedi à potentia creata, nondum enim terminos intelligibilitatis attingit: sed intelligibilitas excellentia Divina superat intelligentiam potentia creata, esse enim intelligibile, sequitur ipsum modum essendi, sicut & verum objectivum. Cum ergo modus Divinus essendi superet modum essendi creatum, etiam intelligibilitas Divina superabit modum intelligentias creatæ, adeoque nunquam intelligentia creata ponet actum infinitum, seu aequalem intelligibilitati Divinæ, nisi forte sit vel comprehensiva, quæ creaturæ implicat, vel aequalis illi quam haberet creatura, si omnia possibilia Divinitus attingeret, sed cum tali notitia non posset peccare, sicut nec cum notitia, quæ est Visio Beata, non enim minus perfectum, & amabilem præsentat Visio Deum, quam præsentaret infinita illius notitia. Si ergo Visio non potest esse antecedens peccatum, nec cum illa peccari potest, nec etiam peccari posset cum advertentia infinita.

PROBATUR 3. Auctoritate S. Thomæ, qui 3. Parte Q. 1. a. 2. ad 2. dicit: *Peccatum contra Deum commissum quandam infinitatem habere, ex infinitate Divine Majestatis.* Ubi ly quandam explicari non potest, nisi dicatur non secundum

ILLO
WSKI
Act. 2.

Tractatus I.

cundum omnia, quæ dicit peccatum, esse illud infinitum.

DICENDUM 2. *Sip̄ infinitum simpliciter, intelligatur infinitum secundum rationem suam primariam formalem & distinctivam sūi, in isto sensu peccatum mortale in ratione offens̄a esse infinitum simpliciter.*

PROBATUR 1. Offensa crescit secundum dignitatem personæ. Sed non crescit secundum proportionem geometricam: Ergo secundum proportionem arithmeticam: Ergo si offens̄a sit infinitus simpliciter, etiam offens̄a erit infinita simpliciter: hoc ipso enim non esset offens̄a crescens arithmeticè, nec secundum proportionem unius ad unum, necesset secundum aequalitatem, omnem inæqualitatem excludentem.

MAJOR prob. Tum quia. Est principium in moralibus, adeoque moraliter per se notum; hinc non indiget nisi sola apprehensione terminorum, & inductione, quæ stat pro Majori: gravior enim est offens̄a impingere colaphum Regi, quam plebejo. Tum quia. Quod semel est fundativum majoritatis offens̄æ, semper illum fundat: quia necessaria causa alicujus effetus semper illum causat, & forma semper, est forma formati. Sed excellentia aliquando fundat majoritatem offens̄æ, ut vulgo scitur: Ergo fundabit semper. Et sicut causa hac formalis, quæ est albedo semper causat album; ita & excellentia semper suo modo causabit, hoc est attollet gravitatem offens̄æ. Tum quia. Ea quæ habent incrementum debent incrementi sui habere causam & medium: sed offens̄a habent incrementum; cuius incrementum non potest ostendit alia legitima radix nisi persona offens̄a. Tum quia, omnis defectus mensuratur per excessum: non enim per defectum: defectus enim ostendit excessum: non etiam defectus mensuratur per aequalitatem: aequaliter enim non ostendit defectum, sed aequalitatem. Ergo defectum solus excessus mensuratur. Et cum omnis offens̄a sit defectus contra excellentiam personæ, hunc certè defectum debet mensurare excellentia personæ. Tum quia, Formalia S. Th. sunt loco citato. Tanto, inquit enim, offens̄a est gravior, quanto major est ille in quem delinquitur, & Arist. s. Eth. c. 5. docet, medium justitiae non esse semper reparationem: *Nam si, inquit, qui Magistratum gerit alium percudit, non est repercutiendus; At si quis Magistratum percussit, non solum reperciendus est, verum etiam supplicio afficiendus.*

Minor principalis Argumenti probatur. Nempe quod offens̄a non crescat secundum proportionem geometricam. Tum quia, non est ratio cur non magis & magis crescat offens̄a. Ita ut tantitas gravitatis commensuretur tantitati personæ: Si enim non habet sui determinativum, & procedet ulterius & non procedet, non procedet ut supponitur: procedet autem; quia non habet unde determinetur: hinc & est

infinitus Deus in sua perfectione; quia non habet determinativum sui in perfectione. Tum quia, si esset aliquod determinativum, ne excrescat Arithmeticè offens̄a esset advertentia, & voluntarium finitum. Sed hoc non est determinativum. Quod ipsum probatur. Positā in Humanitate Christi advertentiā, & voluntario finito, non determinatur per hoc actio Christi ne excrescat ad infinitum simpliciter in ratione dignæ, adeoque ne excrescat arithmeticè in dignitate ad dignitatem suppositi operantis. Ergo neque finita advertentia & voluntarium determinabit offens̄am ne excrescat arithmeticè ad dignitatem personæ offens̄æ. Concedo personam significare intrinsecè actiones, cūm offens̄a, non nisi extrinsecè aggraventur: sed quære re restat cur ut habeatur intrinseca dignitas in actionibus Christi Theandriticis desumaturque ab infinita dignitate Personæ operantis, cur inquam non officiat advertentia & voluntarium finitum, officiat autem quoniam in peccatum derivetur gravitas extrinsecè infinitas offens̄am. Præcipuè cūm plura deberent requiri ad infinitatem intrinsecam, quam extrinsecam. Tum quia, quæcunque ratio ostendi potest quod se aliquid habeat, non nisi per modum applicantis, & prærequisiti, idem probabit etiam cognitionem in præsentib⁹ habere se non nisi per modum prærequisiti, adeoque non formant tantitatem offens̄æ. Tum quia, Si cognition habet se per modum formantis offens̄am, ubique que esset aequalis advertentia, esset aequalis offens̄a quod falsam est? Quod si dicas, & ex cognitione & ex persona coalescere dictam mensuram, restat explicandum cur in illo coalito non sufficiat advertentiam habere se per modum conditionis. Tum quia. Nunquam pro taxa tantitatis offens̄æ datur cognition. Tum quia. Visio ipsa Beata non est beatitudo nostra objectiva, sed summum bonum, Visio se habet non nisi per modum applicantis bonum in creatum, quod solum beat: Ergo & in præfend cognitionio habebit se non nisi per modum applicantis; taxa autem gravitatis erit ipsius etiam offens̄us infinitè dignus. Et certè crescere majoritatem offens̄æ secundum excellentiam offens̄i nihil aliud est quam ponit offens̄am & simul efficit personam, sic vel ita excellentem. Cum ergo hic ponatur persona infinitè excellens, & ipsa offens̄a erit infinita simpliciter.

PROBATUR 2. Peccatum per Oppositos est infinitum secundum quid: Ergo etiam est infinitum simpliciter. Tum quia. Infinitas secundum quid conveniens peccatum, est talis, qualis non competit visioni videnti. Detum infinitum, amori amanti Deum infinitum neque enim haec dicuntur infinita secundum quid in se, sed non nisi objectum quod attingunt infinitum: jam autem quæcunque peccato speciem infinitatem assignaveris, hoc ipso erit in-

R. I.
THE
Zianoi
Tom.
ID.

nita simpliciter; & si illam non assignaveris non erit infinitum secundum quid, quod est contra tua principia. Tum quia ad hoc ut dicatur aliquid infinitum, etiam secundum quid, non sufficit superare infinita inferiora, sed simul imperare prædicatum, quod quæ tale ratione imperfectionis vel perfectionis dicat infinitatem; adeo ut si per impossibile non essent inferiora, quæ superare deberent, adhuc esset infinitum. Ecce esset Deus infinitus simpliciter, quantumvis non essent creaturæ quæ superari deberent. Homo vero non est infinitus in essentia secundum quid, licet infinitas imperfectiores species superet. E. etiam ad hoc ut dicatur mortale esse infinitum secundum quid, non sufficit ut supereret quæcunq; infinitas creaturarū offendas; sed debet habere aliquid in sua entitate, quod fundet istam infinitatem; hoc ipsum autem arguet infinitam simpliciter. Tum quia. Veniale superat infinitas offendas creaturarum, actus supernaturalis omnes naturales, homo infinitas creaturas se viliores, & tamen ista ex eo præcisè non dicuntur infinita secundum quid. Ergo nec mortale ex eo erit infinitum secundum quid: quia superat omnes veniales offendas. Quodcumque autem dederis aliud fundamentum infinitatis secundum quid illud adstruet infinitam simpliciter.

Neque ex eo arguetur infinitudo secundum quid in mortali, quia superat non solum offendas creaturarum, sed etiam offendas veniales omnes. Tum quia. Cur in genere venialis non fundatur infinitudo secundum quid quamvis superet creaturarum offendas, fundabitur autem infinitudo secundum quid in mortali, quia superat venialia. Et sicut veniale ex eo non potest dici infinitum secundum quid, quia superat omnes offendas creaturarum, ita neq; potest dici mortale secundum quid infinitum, quia superat omnes offendas veniales: Ergo aliud infinitatis secundum quid, debes assignare fundamentum: hoc autem adstruet infinitatem simpliciter.

Neque ex eo salvabitur in mortali infinitudo secundum quid, quia entitate finita continet gravitatem aliarum offendarum. Ratio, quia neque homo dicitur infinitus secundum quid, quamvis finita entitate æqualeat infinitis substantiis imperfectioribus. Neque ex eo potest dici peccatum secundum quid infinitum: quia non continet unum gravitatem offendarum aliarum: Si enim per impossibile daretur linea infinita, non obesset ejus infinitudini præcisè, quod non contineret infinitam dimensionem in latum, nec infinito hominum tricubitalium officaret carentia hominum decemcubitalium: Ergo nec ex eo dicetur præcisè peccatum esse infinitum secundum quid, quia non continet in se reliquias offendas. An autem mortale unum ex eo, non debeat dici continere gravitatem offendarum aliarum divinarum, quia unum in ra-

tione offendæ est æquali pluribus, de hoc infra.

P R O B A T U R 3. Per principia negativa. Quia si nihil obest dicta PP. ut sonant accipi debent, sèpè autem PP. appellant peccatum infinitum sine addito. Ut Anselm. L. 4. Cur Deus homo, cap. 21. Bonav. in 3. dist. 20. q. 3. in 2. ratione. Richar. de S. Viæt. L. de Incarn. Verbi cap. 8. & S. Th. quiclibet in sensu primæ conclusionis tribuat peccato non nisi infinitatem secundum quid, tamen hic 1. 2. q. 87. ar. 4. in corpore sine diminuente particula sic habet. *Peccatum in quantum est aversio ab incommutabili bono infinito, est infinitum.* Similia habet in 4. d. 15. q. 1. art. c. 2. Immeritoque S. Th. requisitus est satisfacientem infinitum simpliciter, si ipsum peccatum non esset infinitum simpliciter. Rursus si ponatur peccatum infinitum simpliciter in ratione offendæ attolletur dignitas Dei; quia attollet ius ad non offendì, quod est bonum & perfectione naturæ rationalis; adeoq; tribuendum Deo si aperte non implicet.

Quod autem ad denominationem infiniti simpliciter sufficiat habere infinitudinem in ratione formalis primaria. Ratio est: quia à principaliori fit denominatio, & opera Christi dicuntur esse simpliciter infinita: quia in ratione sua principali & specificativa sunt infinita; homoque dicitur rationalis, quamvis corpus ejus non sit rationale.

DIFFICULTAS II.

Solutio Objectionum.

PLures reperiuntur Objectiones, revocabimus eas, quæ difficiliores sunt ad certas classes.

Punctum Difficultatis I.

Argumentum petitum ex satisfactione Christi.

OBJICIT 1. Lugo. Peccata non solum sunt inæqualia in malitia morali, sed etiam in ratione offendæ. Quod sint inæqualia in ratione demeriti, & offendæ probat: quia si haberent peccata vim demerendi simpliciter infinitam, non esse vis major in operibus Christi ad merendum, quam in peccatis ad demerendum. Non etiam habent æqualitatem in ratione offendæ: quia plus Deus offendit odio sui, quam furto: & in morali æstimatione, plus æstimatur una offensa præ alia. Hic idem medius terminus sic aliter proponitur. Si peccatum mortale in ratione offendæ esset infinitum simpliciter, tunc peccatum esset æquale meritis & satisfactioni Christi, quod esset contra PP. & Scripturam quæ appellat redemptionem nostram copiosam. Sequela probatur. Unum infinitum non est majus altero, sed peccatum est infinitum

sim-

LO
WSKI
Act Z:
VI

Tractatus I.

12

simpliciter, & satisfactio est etiam infinita simpliciter. Ergo utrumque erit æquale.

RESPONDETUR. Merè ad medium terminum de satisfactione Christi. Nam de non inclusione in uno mortali aliarum offendarum infra agetur. Rectorquetur itaque in primis Argumentum, quod multum probat, quia probat actiones Christi non esse infinitas simpliciter, quia non sunt æquales actionibus immanentibus Divinis. Et certè infinitis simpliciter actionibus non potest dari majus: de fide autem est actiones Theandricæ Christi non esse Deum, & de fide est actiones immanentibus Dei esse Deum; & tamen id quod non est Deus, & id quod est Deus, non potest esse æquale. Deinde rectorquetur Argumentum quod probat contra principia arguentis, peccatum non esse infinitum etiam secundum quid: quia infinitum simpliciter infinito secundum quid non est majus in ratione infiniti, sed tota differentia est in ratione actualis vel non actualis. Directè autem ad Argumentum dici potest esse peccatum æquale meritis Christi, hoc sensu quod non major sit dignitas in persona terminante, quam in persona aggravante peccatum; sed non esse æquale quoad modum participandi infinitatem. Unde unum infinitum erit majus altero, non in forma infinitante, nec in ratione infiniti, sed in modo participandi eam infinitatem.

EXPLICATUR. DISTINCTIO. Una eademque infinitudo si utrobique reperiatur non potest reddere magis unum infinitum, & aliud minus infinitum secundum formam infinitandi: & esset enim eadem forma infinitandi, ut supponitur & non esset, quia non æqualem infinitudinem adferret. Cæterum in modo participandi eandem infinitudinem potest esse diversitas. Et ita quia actiones Divinæ immanentes participant infinitudinem per identitatem, qui perfectior modus est: cum tamen actiones Theandricæ participent infinitudinem, non nisi per unionem intrinsecam, principii significativi cum principio elicitive sit ut ratione modi possit esse diversitas. Porro peccatum & satisfactio Christi, cum ab eodem principio dignitate nempe Divina infinitentur, in ratione principii illius æqualem habent, sed quia satisfactio Christi participat infinitatem perfectiori modo, nempe per unionem intrinsecam substantiali, annetentem substantialiter ipsummet Deum usque ad communicationem idiomatum. Jam autem persona infinita nec itur cum peccato mortali non nisi per modum extrinseci, & per modum mensuræ ad mensurabile, qui modus imperfectior est: sit, ut quamvis satisfactio Christi & peccatum dicant æqualem in ratione principii infinitantis, dicant nihilominus in æqualem ratione modi participandi infinitudinem.

Sed quid afferit diversitas illa modi partici-

pandi eandem infinitatem? Adfert ex dictis in commensurabilitate unde etiam actiones Christi Theandricæ, non commensurantur actionibus quæ Deus sunt immanentibus, idque ob diversitatem modi participandi eandem infinitatem. Albedo item comparata ad paritem v.g. album, quia alio modo participat disgregativum visus nempe per identitatem, cum paries illud participet non nisi per inhaerentiam, ideo sunt incommensurabilia. Quorum omnium ulterior ratio est, quia cum omnia ista desumantur per ordinem ad formam, & unionem ad illam. Si modi ipsi participandi formam incommensurabiles sunt, adferent etiam incommensurabilitatem illis, quorum modi sunt. Cum ergo diverso modo participet Verbum eandem infinitudinem, & diverso modo peccatum, adhuc incommensurabilitatem habebunt, eod quod incommensurabilis sit modus participandi per unionem substantiali, à modo participandi non nisi per extrinsecum.

Quod si quæras quare unum infinitum non possit esse majus altero infinito, possit tamè esse inæqualitas in modo participandi eandem infinitudinem. Ad id recurri poterit. In primis quia axioma nihil dicit de æqualitate in modo participandi infinitudinem, quod non possit esse major. Rursus quia hoc ipso ut dictum supra, non esset eadem infinitudo, si hoc quidè faceret, majus quantum de se infinitum, & illud facere, quantum de se, minus: quod absurdum non sequitur, si sit alietas orta ex alio & alio modo participandi eandem infinitatem. Denique cum modus participandi non sit unus, idque ejusdem infinitatis, cumque modus participandi hic possit esse finitus, poterit admittere majus & minus, secus infinitum.

INSTANT. Lugo. Ex hoc ipso inferri peccatum non habere infinitatem, alioqui sicut opera Christi, quia habent infinitum valorem possunt condigne mereri quodlibet præmium ex cogitabile, adeoque etiam remissionem offenditæ infinitæ. Ita & peccatum deberet mereri quamlibet pœnam etiam infinitam, adeoque & hanc, ut nulla pro illa satisfactio acceptetur ne quidem ipsis Christi.

RESPONDETUR. An peccatum sit infinitum in ratione demeriti pœnæ, de hoc aliâs: Offensa enim per se non tam pœnam, quam compensabilitatem vel incompensabilitatem trahit: pœna autem malitia debetur. Ut autem non excludatur satisfactio Christi, sufficit dicere quod infinitudo peccati, excludat quamcumque satisfactiō, quam possibile est ut excludat; quæ scilicet sit inferior: non potest tamen excludere satisfactiō, quam impossibile est ut excludat, nempe altiorē, qualis est satisfactio Christi, quia hoc ipso ponderosior est culpa ipsa; si quidem infinitudo culpe præpondera-

Disputatio I.

13

ret infinitati satisfactionis; & tamen utriusque eadem infinitudo. quia autem impossibile est, ut ipsa culpa sit ponderosior se ipsa, ita impossibile erit ut excludat satisfactionem Christi.

INSTANT 2. Idem. Offensa infinita in ratione offendit, debet habere vim conservandi indignationem, posita qualibet satisfactione, quod non habet mortale, non enim potest conservari indignatio Dei positam satisfactione Christi.

RESPONDETUR. Offensam infinitam habere vim conservandi indignationem quacunque satisfactione inaequali positam. Secus si ponatur satisfactione altioris ordinis. sic v.g. Si aliquis debeat alicui infinitum imperialium, posito infinito assilium, non satisfacit; secus posito infinito ungaricorum, quod altioris infinitudinis est in estimatione morali. Sic quamvis infinitudo peccati subnervet infinitudinem satisfactionum ponendarum, e.g. à creatura finita, excedetur nihilominus à satisfactione altiori, quae est ipsius Dei.

INSTANT 3. P. Albertus Leronski, vir acris & acutus genii. Hæc responsio supponit falsum. Offensa siquidem & infinitudo ejus, non tam delimitur ab ipso Deo offendito, quam à persona offendente infinitè vilis, comparata cum ipso Deo offendito. Quod ipsum probatur. Si per impossibile esset alter Deus, & offenderet sibi similem & æqualem Deum, illa offensa in ratione offendit non esset infinita. Ulteriusque urget. Non magis intrinsecè persona infinitè vilis concurrit ad infinitandam Dei infinitè digni offendit, quam persona infinitè digna in Christo ad infinitandam satisfactionem. Ergo non magis est offensa in ratione offendit infinita; quam satisfactione Christi pro offensa.

RESPONDETUR. Pluribus viis. Si quis vell docere ut docet arguens, quod persona humana comparata ad Deum non sit infinitè vilis, dicit peccatum non esse æquè adhuc infinitum ac actiones Christi; quia non proficiscitur à persona infinitè vilis, cum actiones Christi proficiantur à persona infinitè digna: cum hoc tamen stat, quod sit peccatum infinitum simpliciter in ratione offendit, quia sicut non officit actionibus Theandricis Christi, quod proficiantur à natura humana Christi finita, eò quod ratio principalis significativa, quæ est persona verbi sit infinita: ita quamvis offensa non proficiscatur à persona infinitè vilis, sufficit quod in ratione principali offenda, quæ delimitur ab offendo infinito, dicat infinitudinem. Deinde etiam posito, quod persona sit infinitè vilis, ne- dum sequitur excludendam satisfactionem Christi: quia infinita illa vilitas erit adhuc inferioris ordinis pte infinitate divina: sicut infinitudo gratiae si daretur, quia est infinitudo creata, non est infinitudo æquanda infinitudini satisfactionis Christi. Denique, nego offensam potius delimi, idque ut suppono, ultimatè à per-

sona vilis, sed delimitur ultimatè à persona offendit.

RATIO. Quod est mensura in aliquo genere, id non debet mensurari in eodem genere, & sic ulna objectiva non mensuratur ulnâ. Hinc si persona vilis in genere offendit est mensura offendit, non deberet in hoc genere mensurari, defacto autem mensuratur: quia sumitur non aliter nisi per comparationem ad personam respectu cuius est vilis. Et certè ratio vilis est ratio respectiva, nemo enim respectu sui, vilis est, sicut & nemo sui pater, in rationibus autem respectivis formalitas & principale penes terminum spectantur. Deniq; ad id præcipue attendit in offenda, quod est ultimum resolutorum taxandi offendit; hoc autem est persona offendit. si autem quæram, quanta est hæc offendit. Respondebis pro hac parte, quām vilis persona offendens: restat quærere, quām vilis persona offendens? & hic respondere debebis, per dignitatem offendit. Certè enim nemo vilitate offendit mensurat dignitatem offendit, quasi à priori. Deinde signum est aliquid habere rationem prioris, si se habeat per modum cause, ut inducere ostendit: vilitas autem non potest causare dignitatem, sed potius dignitas vilitatem, vel ex illo principio, quia causa si non sit nobilior, saltem debet, esse æqualis cum effectu.

Quod adfertur de altero Deo, vel Rege, alterum Deum, vel Regem offendente, non convincit. Quia cum unus Deus respectu alius Dei, non se habeat ut Deus, neq; Dei datur Deus, & cum nomine Dei veniat Ens' absolutum non subiectum, subiectiensi reliqua; cum sibi non subiectiat illum alterum Deum, nec respectu illius erit Deus; consequenter non aggravabit illam offendit persona Deitatis, aggravatura cæteroqui, si comparatione ad illum Deum est illi Deus: hinc respectu illius non habet rationem excellentioris: jam autem taxa tunc ponitur in persona, quando respectu illius habet se per modum excellentioris.

Unde in peccato distinguenda est formalitas actionis, & hæc delimitur à supposito: Actiones enim sunt suppositorum, hinc concedi potest peccatum illud in ratione actionis non esse infinitum simpliciter. Et alia est formalitas offendit; quæ crescit ex excellentia offendit. Concedo quidem etiam à persona offendente delimitam magnitudinem, sed non ultimè, resolutibiliterq; in dignitatem offendit.

Sed eodem modo etiam persona creata semper aggravat suas offendit. Posset aliquis dicere, Eodem modo, mutatione positam non nisi in ipsa malitia. Posset nihilominus dici, non eodem modo aggravari: Nam ex una parte, cum persona creata sit finita, potest admirere majus & minus. Ex altera parte, cum dignitas illa sit moralis stans in ipsa imputatione humana, por-

(B) na, por-

LO
WSKI
Act Z:
VII

Tractatus I.

14

na, potest eadem imputatio partiri gradus ag-
gravationis.

RESTAT ULTIMÒ QUÆRERE. An persona sit in-
finitæ simpliciter vilitatis? Ratio dubitandi. Il-
lud dicitur simpliciter tale, quod sine addito
absolutè est tale, & non per respectum ad aliud;
& ita Deus est infinitæ simpliciter dignitatis,
etiam si nulla creatura esset possibilis finita
dignitatis, cum qua Deus compararetur. E con-
trà. Illud non est absolutè & simpliciter tale,
quod tantum per comparationem ad aliud, est
tale. Adde, negationes perfectionis, dignita-
tis, intensionis infinitæ &c. non dominant in
eo genere subjectum infinitum absolutè & sim-
pliciter, sed secundum quid, ut Petrus infinità
carens gratiâ non debet dici infinitè non gratus,
& linea carens longitudine infinità, non dicitur
infinitæ brevitatis absolutè & simpliciter; alias
non posset dari illâ brevior. Sic & homo non
est absolutè & simpliciter infinitæ imperfec-
tionis: quia alias nulla creatura posset esse homi-
ne imperfectior. Hinc non erit persona pecca-
toris nisi infinità secundum quid vilitatis, hoc
est, quod dignitas peccatoris infinites super-
eretur à dignitate Dei. Ceterum perfectio infinita
facit absolutè & simpliciter infinitum, perfec-
tum; sicut longitudine infinita positiva, facheret
infinitum longum.

CIRCA HANC QUÆSTIONEM POTES T ESS E QUÆSTIO
DE RE, & QUÆSTIO DE VOCE. ATTENDENDO AD QUÆ-
STIONEM DE RE. DICI POTES T. QUOD CREATURA SIT
INFINITÈ VILIS SIMPLICITER.

RATIO. Tum quia. Quid est vilitas infinita? Est id, quod exceditur infinites ab aliquo
digno, neque enim respectiva illius vilitas aliter
sub imaginationem cadere potest. Indubie au-
tem infinites à Deo exceditur creatura. Tum
quia. Vel excedit magis Deum hominem, quam
muscam, vel non excedit magis? Si non ex-
cedit magis. Ergo musca & homo à quantur in
perfectio utriusque: si autem magis excedit,
quero, an utrumq; Deus excedat infinites sim-
pliciter, vel non? Sinon excedit utrumq; infi-
nitè simpliciter. Ergo comparativè ad aliquid
creaturn non est Deus infinitè dignus simpliciter:
si autem utrumq; excedit infinitè simpliciter:
Ergo & unaquæq; creatura poterit esse
infinitè vili, quamvis una sit vili, altera, si in-
ter se comparentur. Tum quia. esse infinitum
in perfectio est carere terminis perfectionis.
Ergo infinitè esse vili, est non dicere illam ca-
rentiam terminorum perfectionis: Contrario-
rum enim est eadem ratio: indubie autem crea-
tura non dicit parentiam terminorum per-
fectionis. Addo, si ex consensu arguentis, crea-
tura est infinitè vili Deo: Ergo etiam bene
dici potest, quod sit infinitè vili respectu Dei:
Nam omne comparativum præsupponit positi-

vum, nec potest dici calidior fornax, quam ma-
nus, si non est calida, praæ manu.

Rationes in oppositum non convincunt.
Nam in primis. Nego quod absolutè & sine ad-
dito non possit dici tale, quod non nisi per respe-
ctum est tale. Nam semiulna est sine addito, &
absolutè, hoc est sine diminuente termino se-
miulna, quamvis non nisi comparativè ad ul-
nam, sit semiulna: absolutè aliquis dicitur fi-
lius, licet sit filius non nisi respectivè ad Patrem.
Nego etiam quod non posuit dari infinitudo re-
spectiva. Quod attinet ad illud, Deum nempe
fore infinitè dignum, quamvis nulla fore crea-
tura, id verum est; quia ly dignum non est ita
prædicatum respectivum, sed non fore infinitè
excedens, quia non haberet quid excederet:
ly autem excedens est prædicatum sicut & ly
vile, respectivum. Deinde sine ulla etiam com-
paratione esset creatura infinitè vili negativè.
Denique quia non ideo aliquid est excellens,
quia illud est vili; sed ideo est aliquid vili, quia
illud excellens, sit, ut possit adhuc tota dignitas
salvari sine respectu ad creaturas; cum tamen
vilitas non nisi per comparationem habeatur.
Quod attinet ad illam propositionem de homi-
ne carente infinità gratia; an debet dici infi-
nitè non gratus? dico illam dupliciter formari
posse. In primis in sensu positivo, & sic falsa est,
quia deberet homo continere omnes gradus in-
grati: si enim vel uno careret, non posset de illo
positivè affirmari: Nam affirmatio est bo-
num quoddam, quod debet esse ex integrâ cau-
sa: si autem sumatur negativè, vera est propo-
sitio; quia importat negationem infinitudinis
gratia, quæ negatio verificatur, etiam si al-
quem gradum gratia habeat. Unde & linea cu-
bitalis non est infinitè brevis positivè, sed infinitè
brevis negativè, hoc est dicens negationem
infinitudinis linea. Et cum ista infinitudo sit
negativa, non debet esse per continentiam ali-
cujus, sed non nisi per negationem alicujus. Re-
flectendoque ad materiam de Connotatis, non
est infinitè vili creatura secundum id, quod dicit
in recto, vilius enim est musca; sed est infinitè
vili, secundum id, quod dicit pro formalis, &
in obliquo; quia dicit parentiam terminorum in-
finitudinis, negationem, vel breviter, negatio-
nem infinitudinis. Deinde cum in ratione gra-
tia, vel linea possit dari adhuc minoritas major,
non debet dici linea infinitè brevis, vel homo
infinitè non gratus: Jam autem in ratione ca-
rentiam infinitudinis divinæ non potest ulterius
procedi; ideo poterit adhuc dici creatura infi-
nitè vili. Addo ly creatura infinitè vili dictum
de homine, vel potest comparari ad Deum, vel
potest comparari ad muscam? Si comparetur
ad Deum, est infinitè vili; si comparetur ad
muscam, non est infinitè vili. Quod ipsum in
hoc fundatur; quia esse vilem est prædicatum
respectivum, & ad aliud, & ratione ad aliud
defu-

R. I.
THE
zia no
T. B.
I. D.

Disputatio I.

I^o

desumibile; & sicut linea excessiva est prædicatum ad aliud, potestque respectu unius esse excessiva non respectu aliis; ita idem dicendum de infinite vilitatis.

Quod attinet ad vocem. Uſus obtinuit dicere, hominem esse infinitæ vilitatis: licet ratio pro dubitatione adlata, deposita, orta nonnisi hac questione, hic & nunc explicationem vocis.

Punctum Difficultatis 2.

Proponuntur alia fundamenta Oppoſitorum.

Objicit 2. de Lugo. Malum simpliciter infinitum in ratione mali est istud, quo non potest excogitari aliud majus malum: continet enim in se omnem malitiam excogitabilem. Sicut bonum simpliciter infinitum in ratione boni, est, quod continet in se omnem perfectionem excogitabilem. Quod multis illustrata. Sed peccatum non est tale malum: nullum enim est peccatum, quod in se contineat malitiam, & gravitatem omnium peccatorum, & quo non possit aliud majus malum & gravius excogitari. Ergo nullum, habet malitiam simpliciter infinitam.

RESPONDETUR. Nullum esse peccatum quo in ratione malitiae, quia malitia est, non possit dari aliud majus & gravius; nullum tamen potest dari majus, in ratione offendæ: quasi scilicet infinita dignitas magis aggravet unum peccatum, quam aliud, vel plura. Et sicut plura merita Christi sunt non nisi extensivæ majora præ uno: ita idem in præfenti dicendum.

EXPLICATUR. Fieri potest, ut aliqua in una formalitate sint æqualia: in alia formalitate simpliciter inæqualia. Illustratur hoc Instanti ex prima Parte: quia creatio misericordia & creatio Angeli, si spectentur in omnipotencia, & equalitatem habent, si spectentur in terminis, dicunt eorum inæqualitatem. Ex Prima Secundæ. Si quis dederit ex intensione charitatis ut 7. scyphum aquæ, alias vitam, in ratione meriti & digni, quoad libertatem primitivam, & equalitatem habebunt; & tamen objecta illorum actuum erunt inæqualia. Ex Tertia parte. Actiones Christi in ratione dignificatrum à persona Verbi æqualitatem habent, & tamen in rationibus materialibus summa inæqualitatem. Hinc etiam actiones naturales Christi æqualem habent dignitatem cum supernaturalibus; & tamen habent inæqualitatem ratione Ordinis. Quod si possunt esse aliqua inæqualia in una formalitate, & qualia in alia, poterit etiam mortale unum esse æquale alteri in ratione offendæ, & non in ratione malitiae. Porro nomine malitiae venit oppositio ad bonum, quod est gratia, major dissimilitudine ad naturam intellectualem, & legem graviori rem peccatum interminantem: in quibus formalibus, quia peccatum finitum est, potest esse

unum majus altero, quia verò in ratione offendæ infinitum est, ut supra probatum, fit ut cum unum infinitum non possit esse majus altero in ratione infiniti, ut etiam illæ offendæ in ratione offendæ sint æquæ infinitæ.

INSTABIS. Hanc sententiam esse Stoicorum, qui omnia peccata dicebant esse æqualia.

RESPONDETUR. Stoicos nunquam curasse formalitatem offendæ divinæ. Unde nec de illa discurrebant, sed solum attendebant ad malitiam peccati, & ad dissimilitudinem ad naturam intellectualem, & in hoc ponebant æqualitatem. Patetq; ex argumento quo id probabant. Quia dicebant, Omnes actus æque sunt veri, & omnes actus æquæ sunt falsi, cum veritas sit attingentia objecti, & falsitas non attingentia; in utroque autem non datur minus & majus, sic inquietabat vitium non admittit majus & minus, quia consistit in non attingentia objecti secundum rationem.

ADDO. Siper oppositos æquæ unum peccatum atq; plura collit gratiam, cur non offendæ in ratione offendæ æquæ se habebit una ac plures? Constanter enim mensura offendæ est, eadem dignitas divina. Attendingendo ad has duas formalitates in peccato malitiae & offendæ, dico. Si per impossibile Deus offenderet creaturam peccato mortali, peccatum illius in ratione malitiae esset majus, magis enim dissimilat deficere naturam divinam quam creatam; esset tamen minus in ratione offendæ: quia personam minus dignam offenderet. quia autem eadem Persona divina singula peccata in ratione offendæ aggrava, hinc singula in ratione offendæ sunt æqualia.

OBJICITUR 3. Actus amoris terminatus ad objectum infinitum quod est Deus, non est infinitus simpliciter: ergo neq; offendæ terminata ad personam infinitam, erit infinita.

RESPONDETUR. Imprimis retorquendo argumentum; cur per oppositos non crescat ille amor ad aliquam infinitudinem, cum tamen crescat offendæ, saltē ad infinitudinem secundum quid: & quam illi rationem pro se attulerint eandem nos dabimus. Rursum nullum est Axioma quod dicat secundum dignitatem objecti esse dignitatem actus: est autem Axioma, quod secundum dignitatem personæ crescat gravitas offendæ. Disparitatem ergo facit Axioma pro consequenti serviens. Deniq; quia est manifestum absurdum, si ex dignitate objecti taxetur dignitas actus: quia alias error de Deo vel opinio, quam haberet Angelus esset dignior, præ demonstratione, quam haberet homo de quadratura circuli: hoc tamen constat, quod quod objectum est dignius, eò etiam potentia versans per actum circa objectum debeat esse perfectior; actus autem ipse insuper perfectio nem ex modo versandi habet.

INSTABIS. Si peccatum esset infinitum in ratione offendæ, sequeretur non posse esse perfec-

(B) etiam

LOD
VS. KI
A. et Z.

Etiam contritionem ex motivo charitatis, quia si fiat detestatio peccati ex alio motivo, ut quia peccatum est offensa Dei infinitè digni, hæc detestatio esset major, quia detestari peccatum appretiativè infinitè ita ut amplius non sit detestabile, est perfectius illud detestari, quam appretiativè finitè. Quod ipsum probatur, quia actus qui detestatur peccatum, secundum rationem formalem motivam detestabilitatis infinitæ in objecto reperibilis, detestatur appretiativè infinitè. Sed actus detestationis quo detestor peccatum, secundum rationem offensæ, contra dignitatem Dei infinitam, secundum nos attingit rationem formalem motivam detestabilitatis infinitæ in peccato reperibilis, actus vero quo detestor peccatum secundum quod est malum, seu divinæ Bonitati repugnans, seu secundum rationem malitiae, attingit rationem formalem detestabilitatis finitæ in peccato reperibilis.

R E S P O N D E T U R. Tanta est infinitas Bonitatis divinæ, quanta infinitas dignitatis divinæ: quod si utrobius sit æqualis infinitas, sive actus attendat huic formalitati, sive illi, procedit ex motivo infinitudinem involente. Deinde non est mensura dignitatis actus, objectum, unde quamvis mensuretur dignitate offensæ, nihil simile dicitur de dignitate actus desumibili ex objecto: Supponit etiam aliquid solvendum ipsi objicienti; nam & ipse non desumit infinitatem secundum quid peccati ab oppositione bonitatis, sed à vilitate peccatoris. Ergo ut aliquis perfectius doleat, deberet assumere non motivum, quod est Bonitatis divinæ, sed quia ille vilis est, qui offendit. Supponit item aliquid, quod nos non dicimus, non dicimus enim malitiam peccati desumiam ab oppositione, ad sumum bonum, sed à sua majori vel minori dissimilitudine à præcepto, graviori vel leviori, obligatione &c. Quod si quæras, quare tamen non dolemus dignitatem offensæ: sed propter Bonitatem divinam; quia scilicet illa ipsa offensæ, est facta aversio à summo bono, hinc ad tollendam offensam, maximè congruit hoc, quod opponit se illi aversioni. Rursus si homo non potest satisfacere, saltem faciat quantum potest, non faceret autem quantum potest, si non amaret saltem virtualiter, quia solus amor est maximè coniunctivus.

Discurri insuper ex hac occasione posset. An quia offenditur summum bonum, hoc ipso redditur infinitum per nos peccatum. Et affirmativè dicendum. Quia infinita Dei dignitas, non ex alio est, nisi ex infinitudine Bonitatis, & perfectionis nec sine his titulis habetur illa dignitas, esset enim merè titularis.

O B J I C I T U R 4. Peccatum veniale non est infinitum simpliciter: Ergo neque mortale.

R E S P O N D E T U R. Quamcunque rationem attuleris, quod veniale non sit infinitum secun-

dum quid, eandem nos adferemus, quod non sit infinitum simpliciter. Rursus Patres spirituales & cum eis Lancicius tom. 2. Opus. de Fuga Venial. cap. 3. totum concedit. S. Thomas negat peccato veniali rationem offensæ, & rationem peccati simpliciter, vide eundem 1. 2. qu. 74. a. 9. in corpore. Et certè hoc est offensæ quod aufert gratiam, si veniale non aufert gratiam, non erit offensæ. Denique Disparitas est, quia in moralibus offensæ leves non mensurantur dignitate personæ, secus graves; pro quibus militat Axioma: quia autem veniale, est offensæ levis, mortale gravis, promortali militabitaxioma. Et certè esset absurdum, si offensæ leves mensurarentur dignitate personæ, & essent enim leves, ut supponitur, & non essent, quia multum aggravarentur: nullum autem est absurdum si mortale multum aggravetur, adeoq; ut crescat in gravitate ad dignitatem offensæ, quodq; ita crescere debeat probant argumenta allata.

O B J I C I T U R 5. ex Oviedo. Gravitas offensæ non solum crescit ex perfectione objecti, sed etiam ex perfectione cognitionis: quia persona offensæ tantum media cognitione influit in actum voluntatis. Ergo cum cognitione personæ offensæ non sit infinita, non refundet infinitum in offensam.

R E S P O N D E T U R. Influit quidem media cognitione persona infinita in offensam. Sed non tanquam ratione taxante offensam, sed tanquam conditione applicante. Jam autem potest esse conditio applicans inferioris ordinis præco, quod applicatur, & ita applicatio est accidentis, media tamen applicatione potest esse substantialis influxus. Unio Hypostatica est quid creatum, & tamen applicat terminum incrementum. Cognitione propoñens objectum voluntati Christi, erat finita, & tamen infinitè significata.

I N S T A B I S 1. Potest esse actio aliqua ita levis, idq; beneficio advertentiæ dictantis hoc esse leve, ut non ex crescere ad rationem offensæ gravis. Ergo poterit etiam esse actio aliquaque gravis quidem, non tamen crescens ad æqualitatem offensæ, cum alia actione gravi, idq; beneficio advertentiæ, dictantis, hoc non esse grave.

R E S P O N D E T U R. Disparitatem esse. Quia in casu Antecedentis actio illa poterit esse levis, quia dictatur levis; in casu autem consequentis non poterit actio esse gravis, quia non dictatur gravis, & si dictatur gravis, tum primum non est in potestate advertentis sistere terminum, ne ulterius & ulterius aggravet persona offensam; sed hoc totum spectabit ad ipsam personam offensam, quæ pro sua parte non magis aggrava unam quam aliam offensam. Ut probatum. Supponit autem Responso, quod proximum inductivum, quare hoc, sit levis offensæ; habeatur à dictamine; hinc si sit dictamen delevi offensæ, erit non nisi levis offensæ; consequen-

R. I.
THE
Zia nov.
T. B.
D. V.

ter finit sit dictamen de gravi offensa, non erit gravis offensa, ex contraventione enim dictamini, proxime incurrit culpa.

INSTABIS 2. Existis, quae opposuit sibi Lugo cit. n. 37. & Ariaga citat. n. 47. Si Deus rego non esset infinitus, homo tamen peccans putaret invincibiliter illum infinitum, aequem tunc peccaret, atq; nunc: Ergo apparet quod gravitas peccati non menfuretur dignitate offensi, sed cognitione dignitatis. Antecedens probatur. Si quis invincibiliter putaret, esse diem jejunii, etiamsi non esset, comederetque tunc carnes; aequem peccaret, atque si esset dies jejunii revera: Ergo & qui putaret Deum esse infinitum, etiamsi non sit, aequem offenderet.

RESPONDETUR. Casu quo committeretur peccatum, & Deus reip; non esset infinitus, putaretur tamen infinitus, peccatum illud in ratione malitiae posset esse aequale presentibus peccatis, quae dum committuntur, scit Deum esse infinitum dignum; non tamen esset in ratione offensae aequale, quia ratio offensae vera requirit taxativum verum; tantam vel tantam dignitatem personae. Paritatis allata negatur consequentia. Quia in casu antecedentis salvatur utraq; formalitas peccati; salvatur etiam malitia ratione voluntatis transgressionis Legis representata, salvatur etiam ratio offensae, quia revera taxativum illius idem est, nempe dignitas offensi. In casu autem consequentis, manet quidem eadem malitia defumibilis a voluntario exp; cognitione, non tamen manet eadem offensa, deficiente scil. aggravativo offensae, nempe perditione. Illustrat hoc Lugo. Si Petrus volens vulnerare Regem, vulneraret servum Regis, non posset rationabiliter hic servus aequem indignati, sicut potuisset indignari Rex ipse si fuisse percussus. Ergo idem in praesenti dicendum: titulus enim rationabilis ad offensam videtur esse personalis; datusque personae ad retundendam insolentiam Adversariorum. Sed contra.

INSTAT 3. Ariaga. Insolentia Adversariorum nec in minimo minuitur ex eo, quod Rex ipse loco sui alium posuerit, qui sit percussus: non enim in hoc casu imminuitur occisionis insolentia, quam si re ipa non fuisse facta illa mortatio. Ergo fundamentum odii & aversionis formalissime in uno, ac altero casu est idem.

RESPONDETUR. Esset quidem in Rege idem fundamentum aversionis: quia sive aliquis velit occidere Regem, casu occidendo alium, sive occidat Regem, manet eadem persona dignitas; sed non est idem fundamentum aversionis in servo percusso, cum de facto non habeat Regalitatem. Hic autem discursus procedit de persona, vel Deo, non habente tantam dignitatem, sicut nec servus habet Regalitatem. Unde aversio illa ratione dignitatis offensae fundatur in malitia actionis, tanquam in

praesupposito, sed non tanquam in ratione formalis taxanda gravitatis sub formalitate offensae. Hinc peccatum non dicimus esse offensam, quomodo cumque spectatum, sed prout dicit aggravationem sui a persona.

INSTAT 4. idem. Si quis judicans se occidere filium veri Regis, occidat alium casu ibi constitutum, censetur eadem penitentia dignus, & eadem Regi injuriam intulisse. Ergo idem faceret Deus, qui non eventus physicos, sed animum operantis respicit.

RESPONDETUR. Rex quidem poterit percussorem aequem punire, atque si revera filium suum occidisset: quia revera habet in se regalitatem taxativam illius actionis; sed servus occisus non habet fundamentum tam magnae aversionis atq; Rex; defacto enim regalitatem non habet: quia ergo in casu proposito non habereatur aggravativum offensae infinitum, nec redetur illa offensia infinita. Quod dicitur de Actionibus internis carentibus executione externa, locum etiam non habet: quia non positam actione externa habetur adhuc aggravativum infinitum actionis internae. Unde & repetitio dictum, ratio offensae debet esse voluntaria, hoc est, ex praesuppositione voluntatis; non voluntaria, quasi voluntario ipsam magnitudinem offensae taxante.

INSTAT 5. idem. Quod non offendatur tunc famulus loco Regis occisus, id inde est, quia occisor non offendit tunc famulum; quia illum ignorabat esse, sufficitque quod sit meritus aequalem penitentiam occisionis Regis apud Judicem; ita licet apud illum minorem Deum non mereretur aliquis tantum odium, atque si revera esset infinitus quatenus tamen ille tunc esset caput Reipubl. posset tanto odio illud habere, quanto me posset prosequi alter Deus altior, quem volui reip; offendere.

RESPONDETUR. Quamvis non sciat occisor, occisum esse famulum, scit tamen esse hominem; neque tamen ille homo habet fundamentum ita irascendi sicut Rex caput Reipubl. possetque illum punire Rex, atque si revera Regem occidisset, quia ut dictum, manet adhuc taxativum illius occisionis, vera dignitas Regia: non esset autem iam taxativum illum infinita offensae. Et sicut si illic ubi est Respublica sine ullo Rege, si inquam illic, aliquis haberet voluntatem occidendi Regem occideretque aliquem: non ideo magis punietur, quia defacto nullus est Rex inibi; ita & in praesenti. Unde concedimus Martino Perez urgenti, quod tendentia creaturae in Deum secundum rationem malitia sit finita; sed nego sub ratione offensae esse tendentiam finitam. Concedo minorem esse offensam, quod minor est in offendente cognitione offensi, si scilicet plena advertentia non accedat, secus si accedat, ut dictum supra. Sed insuper

LOD
uski
l. et Z.

INSTAT 6. *Martinus Perez.* Ipsa *injuria* & *offensa* est peccati malitia prout Deum extrinsecè denominat offensum: Nam ex eo solum quod concipiatur Deus præcisè ut subjectum & peccatum ut forma extrinseca, dicitur Deus subjectivè pati in honorationem. Ergo talis offensa non est simpliciter infinita. Probatur. *Consequentia.* Quia talis offensa nequit esse infinita ratione formæ seu malitiae; hæc enim sicut & ipsa entitas finita est: neque ratione subjecti quod denominat, quod ipsum probatur. Tum quia. Actus bonus quo Deus dicitur honorari subjectivè tametsi habeat subjectum infinitum, non est tamen simpliciter infinitus. Tum quia, non aliter denominare potest Deum, nisi prout illa aetio elicita est ab homine, & illi imputatur ad culpam; hoc autem pacto non est infinita simpliciter; cum sit entitas peccati finito modo ab homine eliciti. Tum quia. Non assignatur ratio, cur quod attingit physicè objectum infinitum, non sit infinitum, & quod attingit extrinsecè sit infinitum.

RESPONDE TUR. *Negando Consequ.* Honor enim non est in honorato, sed in honorante; neque taxa honoris, quâ magnus sit, est dignitas honorati, sed ipsa conditio actus, unde etiam honor potest superare honoratum. Jam autem taxa offensæ est persona offensi, nec usquam offensa superat dignitatem offensi. Denominatur autem offensa Deum, prout est elicita ab homine, non quomodounque, sed prout taxata dignitate divinâ: sic autem nego, quod non habeat infinitatem. Denique cum mensura dignitatis actus non sit objectum, ut supra dictum, non est mirum, quod actus non crescat ad dignitatem objecti; taxa autem offensæ, est dignitas offensi. Non placet etiam imaginatio quod peccatum sit tanquam forma, & Deus tanquam subjectum: quomodo enim peccatum subjectatur à Deo? Sed potius debet poni tanquam mensurabile & taxabile; dignitas autem Dei erit tanquam taxa.

INSTAT 7. *Idem.* Offensa non involvit intrinsecè Deum, ergo nequit esse infinita simpliciter.

RESPONDE TUR. Non eo sensu dicitur peccatum infinitum simpliciter, quasi intra suam entitatem imbibat aliquam infinitatem: sed eo sensu, quia in entitate finita, taxam in ratione offensæ habet infinitam.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Instantiae Recentiores.

OBJICIT 1. *quidam.* Ut aliiquid sit simpliciter infinitum, necesse est ut includat intrinsecè saltem partialiter aliiquid infinitum simpliciter. Si enim omnia constitutiva intrinseca alicuius totius, erunt simpliciter finita,

quomodo totum ipsum erit simpliciter infinitum, cum finitum additum finito, non faciat infinitum. Atqui offensa Dei in ratione offensæ personalis ne quidem partialiter includit intrinsecè aliiquid infinitum simpliciter. Ergo non est simpliciter infinita. *Probatur Minor.* Quia istud infinitum simpliciter inclusum intrinsecè in offensa Dei personali, non est aliud, nisi Deus offensus. At Deus offensus ad communican- dam gravitatem offensæ, non concurrit forma- liter & immediatè ac ratione sui, (sicut concurrit omne intrinsecum constitutivum totius) sed concurrit tantum mediante cognitione sui: concurrit enim ut objectum offensæ, de ratione autem est objecti voluntatis, ut concurrat per cognitionem sui. Concurrit ergo Deus ad offensam, non nisi extrinsecè, ac proinde omnia constitutiva intrinseca offensæ Personalis divi- nae, quâ talis, sunt simpliciter finita.

RESPONDE TUR 1. huic argumento, quod videatur procedere ex particularibus argumentis Principiis, quod sic probatur. Offensa est ali- quid relativum, nemo enim se ipsum offendit, si est relativum, est, vel secundum esse, vel secun- dum dici, & quia ista offensa est realis, non potest esse nisi Relativa secundum esse. Si autem offensa est Relativa secundum esse, est Relativa vel relatione transcendentali vel prædicamen- tali. Si est offensa relativa relatione Transcen- dentali ad offensum, cum nulla relatio Transcen- dentalis componatur suo termino, tan- quam parte, hinc tale confurget argumentum. Potest salvare ratio Relationis ad offensam sine hoc, quod componatur illa offensa, offenso tan- quam parte; Ergo & poterit salvare ratio offensæ infinitæ, quæ etiam est relativa, sine hoc quod componatur personâ offensâ infinitâ tan- quam parte: sicut enim prædicatum hoc offensæ relativa defumitur ab offenso, quem tamen non est necesse esse partem offensæ, ita cum in- finitudo defumatur ab ipsa persona offensâ in- finita, non erit necesse esse personam infinitam partem offensæ infinitæ. Sicut enim se habet simpliciter ad simplicitet, ita tale ad tale. Si autem offensa refertur ad offensum relatione prædicamentali, manebit in nostris Principiis, non probatum oppositum, quia si Relationem prædicamentalem, ut sit Relatio prædicamen- talis non est necesse componi termino tanquam parte, etiam offensam infinitam non erit necel- le componi personâ infinitâ tanquam parte.

INSTAT *Idem.* Evidens est, Relationem creaturæ ad Deum non esse infinitam, quia non componitur tanquam parte Deo, idem dic de Amore. Consequenter cum non componatur offensa infinita, Deo tanquam parte, non erit offensa illa infinita.

RESPONDE TUR. Concedo quod Relatio creaturæ ad Deum, non componatur tanquam parte,

Disputatio I.

19

parte, Deo, nec item Amor ejusdem aut Visio; sed non ex eo illa relatio creature non est infinita, quia non componitur Deo tanquam parte, sed quia non eo Relatio est major, quod Terminus ipsius est major, nec principium attollendi Relationem est dignitas Termini. Hinc dicit error de Deo, Relationem Transcendentalem ad Deum, & demonstratio de existentia Angelii, dicit pro Termino Angelum, qui est quid ignorabilis; & tamen, non est dignior error de Deo prae demonstratione, quae habetur de existentia Angelii. Quia autem offendere attolluntur dignitate personae; Hinc quantumvis illa persona non sit pars offense, cum ipsa & attollat offendam, & sit simpliciter infinita, poterit eam remreddere simpliciter infinitam, quantumvis eam non componendo. Breviter ergo disputatur est, quia non est principium quod dicat relationes attollendi dignitate Termini praecisa, est autem principium, quod dicit aggravari offendere dignitate offendit, & cur non erit haec aggravatio, utique ad infinitudinem, quantumvis offendere non componatur tanquam parte, offendit.

RESPONDETUR 2. Examinando Majorem. Quae est talis. Quod est infinitum simpliciter, debet habere saltem aliquam sui partem constitutivam infinitam. Quae Major videtur habere, pro se inductionem, nam nisi sint numeri infiniti, non erit infinitum multitudinis; si non erit infinitum in extensione, non erit infinitum magnitudinis. Sed in oppositum etiam est inductionis. En Unio hypostatica per omnem Theologiam est infinita dignitatis, neque tamen componitur personae divinae tanquam parte. Non dico meritum, ne controversia materia cum arguente attingatur, sed actiones Christi Theandrica secundum rationem Theandricarum spefatae sunt infinita dignitatis, & tamen non componuntur Personae divinae tanquam parte: nullus enim effectus, sive ut Quod, sive ut Quod, componitur suo principio tanquam parte. Ex hinc ergo harum Inductionum contradictionem, danda est Major, nempe infinitum si sit infinitum infinitudine absoluta, exigere aliquam saltem partem sui constitutivam infinitam. Si autem sit infinitum infinitudine relativam, non erit necesse componi illam infinitudinem relativam saltem aliquam parte infinitam. Et quia offendit, est infinita infinitudine relativam, non erit necesse, illam offendit componi aliquo infinito, tanquam parte.

INSTAT. Etiam Unio Hypostatica, non est infinita simpliciter.

RESPONDETUR. Si per Infinitum simpliciter intelligatur Infinitum in ratione Entis, indubitate sic sumpta Unio Hypostatica, non est infinita simpliciter. Sed si sumatur in ratione dignitatis, appetibilis, estimanda, per omnes dicuntur esse infinita dignitatis. Proportionateque loquendo, offendit in ratione Entis non est infinita.

nita simpliciter, est tamen sub ratione aggravata dignitate infinita laesa.

RESPONDETUR 3. Examinando Minorem allati Argumenti. Concedo, impossibili redditio Deo, posse esse cognitionem offendit Dei. Concedo posse esse & volitionem offendendi. Nego, fore offendit, quia desideratur tertium, nempe dignitas infinita offendenda. Et sicut impossibilis est, etiam per suppositionem non tollentem seipsum occisio Petri si non sit Petrus, ita impossibili offendit Deo, impossibile est etiam supponere, nisi suppositione tollente seipsum, offendit Deum; seu esse offendit Dei, & esse impossibile Deum qui offendatur. Et sicut, si non esset aliud, impossibile esset, etiam concipere sine suppositione tollente seipsum dari, aliquid ad aliud; ita impossibile erit supponere esse offendit Dei, si supponatur impossibilis Deus. Quae omnia in hoc Principium resolvuntur, aequum ipsis ad Aliud definitionem ingreditur ipsum ad aliud, quam pars totum, licet utrumque non eodem modo ingrediatur. Ergo sicut impossibile est concipere totum sine parte, nisi per suppositionem impossibile tollentem seipsum, ita erit impossibile concipere offendit Dei impossibilmente Deo, nisi per suppositionem impossibile tollentem seipsum, cum definitionem offendit Dei ingrediatur Deus, & universaliter offendit, definitionem offendit. Et si dicis. Impossibilmente Deo, si maneret volitus offendendi Dei, mansuram adhuc offendit Dei, dicam etiam, si impossibilis foret Filius, posse adhuc per impossibile vel possibile manere paternitatem.

ADDO. Videtur enervari necessitas Incarnationis ad satisfaciendum pro offendit mortali, si illa offendit non plus habet gravitatis, quam haberet, quantumvis Deus esset impossibilis, nec illo peccato offenderetur actu. Quod autem recurritur ad cognitionem finitam, & voluntarium finitum, id apud nos non tenet: quia si esset simpliciter & in ratione Entis peccatum infinitum, tum primum requireretur cognitione & voluntarium, infinita

INSTAT. Sicut si impossibilis esset Dei, non esset possibile corpus & anima rationalis, creata, hoc tamen non esset nisi arguitive.

RESPONDETUR. Transeat, quod id esset nisi arguitive, quod impossibili Deo non posset esse homo: sed cur idem non dicis, quod impossibili Deo, sit etiam impossibilis arguitive offendit.

OBJICIT 2. Constat Inductione, nullam esse in morali estimatione offendit personalis, si persona offendit non concurrat ad offendit per cognitionem sui. Constat item, crescente tali cognitione, vel decrescente, crescere vel decrescere moraliter offendit in ratione offendit personalis; Ergo etiam existente limitata cognitione Dei, qui offendit, necesse est

(B) 4 lini-

Tractatus I.

20

limitari offendam Dei, in ratione offendae personalis. Ergo cum nulla creatura sit capax illimitata cognitionis de Deo, necesse est omnem Dei offendam esse limitatam in ratione offendae personalis.

R E S P O N D E T U R. Constat quidem Inductione, non dari offendam personalem, si non concurrat cognitio offendendi: sed nego quod illa cognitio concurrat tanquam taxativum offendae, hoc enim taxare, spectat ad ipsammet personam, quae cum in praesenti sit divina, eaq; infinita, cumque se tota taxet, reddet illam offendam infinitam simpliciter. Nego item constare, quod crescente cognitione crescat moraliter offenda, in ratione offendae personalis. Nam ut dictum lupra, omnia peccata mortalia in ratione offendae personalis sunt aequalia: neque enim unum infinitum est majus altero; licet contingat offendam in ratione malitia cresceret, crescente advertentiæ & voluntario: consequenter nego, existente limitata cognitione limitari offendam, in ratione offendae, licet limitetur in ratione malitia, in ratione Entis &c.

O B J I C I T 3. Ad producendam creaturam quamvis concurrat Creator infinitus, tamen creatura, non est simpliciter infinita, quia ad eam Creator concurrit mediante creatione finitam, & non nisi extrinsecè. Ergo idem dicendum de offenda Dei personali, ad quam Deus offendus concurrit per cognitionem sui limitataem.

R A T I O à priori est. Quia illa sola sunt constitutiva intrinseca alicujus totius, quibus solis positis, præcise, necesse est ponit totum, quamvis cætera omnia, quæ non sunt constitutiva intrinseca per possibile vel impossibile, deficiant: nec enim aliter ponit possibile totum, nisi positis omnibus suis intrinsecis, à quibus simul sumptus non distinguitur. At posito actu libero creaturæ contra legem Dei, & positâ cognitione talis legis, eo ipso necesse est ponit offendam Dei personalem, etiamsi desit talis lex Dei, imò etiamsi per impossibile deficiat Deus (sicut positâ recreatâ, & creatione, necesse est ponit creaturam, etiamsi per impossibile desit Deus) quandoquidem eo ipso ponetur formaliter contemptus divinæ voluntatis. Ergo non nisi actus liber malus, & cognitio Dei, constituant intrinsecè Dei offendam personalem, Deus autem concurrit extrinsecè.

R E S P O N D E T U R. Negando paritatem. Disparitas est, quia cum non sit Axioma, quod quod efficiens est dignius, eo productum illius non univocum esse dignius: hinc sit, ut quamvis creator sit infinitus, non sit necesse productum illius non univocum, quod est creatura, esse infinitè dignum, est autem axioma, eo major est offenda, quod dignior offendus.

Rursus argumentum multum probat, nempe peccato ne quidem infinitudinem secundum

quid convenire, quia creatura ex eo, quod producatur à Creatore infinito non dicitur infinita, etiam secundum quid. Nego etiam legitimam esse hanc causalem. Ideo creatura non est infinita simpliciter, quia ad eam Creator concurrit mediante creatione finitam. Pone enim per possibile, vel impossibile, ponit infinitum actione finitam entitativè, terminativè infinitam, vere erit adhuc illud infinitum simpliciter. Illa definitio quæ adfertur partis, examinata est alibi, Sed illa etiam supposita: Nego ex altatis argumentum primum, si per impossibile deficeret Deus, ponendum adhuc formaliter contemptum divinæ voluntatis, & sicut nemo Polonorum contemnit legem Chinorum Imperatoris, latam Polonis, de abroganda libera electio, ne, quia ille non est legislator, ita nec contemnit voluntas Dei, si sit impossibilis Deus.

I N S T A T. Constitutivum intrinsecum hoc differt à connotato extrinsecō, quod illud concurrat, ad suum effectum seipso, exhibendo suam Entitatem & dando in partem effectum. Connotatum verò extrinsecum non sic concurrat, sed mediante vel suo effectu, vel actione, vel passione &c. Cum ergo Deus mediante cognitione sui concurrat ad offendam Dei personalem, non autem seipso immediate; sequitur, quod sit tantum connotatum extrinsecum offendae, aliunde autem connotat à connotato extrinsecō non desumi infinitatem, alia, omnes creaturæ essent infinitæ, quia connotant Creatorem infinitum.

R E S P O N D E T U R. Nego per hoc differe constitutivum intrinsecum à Connotato extrinsecō, quod illud concurrat ad suum effectum seipso, non autem concurrat connotatum extrinsecum. Certè enim Unionis Hypostaticæ & cuiuscunque alijs unionis, non est constitutivum intrinsecum persona vel natura, & tamen seipso, & suâ Entitate, terminat illam unionem; seipso item objectum terminat cognitionem &c. & tamen est connotatum extrinsecum cognitionis, licet certum sit, quod constitutivum intrinsecum det se in partem, non autem connotatum extrinsecum. Nego item, quod Deus seipso immediate non concurrat in genere taxativi ad offendam personalem, sed mediat cognitione tanquam applicativum taxativi. Concedo quod non ab omni connotato extrinsecō desumatur infinitas, sed nego, à nullo connotato extrinsecō desumi. Instantia de creaturis, probat universalem hanc esse falsam: Ab omni connotato extrinsecō infinito desumitur infinitas; sed non probat desumitur non posse ab aliquo. Eadem instantia, ut dixi, multum probat, quia probat offendam personalem divinam, ne quidem esse infinitam secundum. Quid cum nec creatura sit infinita simpliciter, ex eo, quia connotat Creatorem infinitum, sed solitus

R E T
T H E M
Zianoi
Tomi
I D . V

Disputatio I.

21

solum Terminus illius est infinitus. Vide insu-
per immediate ante allatam disparitatem.

Continuatur Solutio.

Decurro hic aliqua argumenta quæ forma-
vis specialius Hamoldus lib. 4. a. num. 13. Hinc

Objicit 1. Non omnia peccata æqualiter
avertunt à Deo. Ergo non omnia habent æqua-
litatem in Ratione offensæ, quam tamen debe-
rent habere, si sunt infinita in genere offensæ.

RESPONDE TUR. Omnia peccata æqualiter
avertunt, quo ad taxam quam accipiunt à
dignitate infinita adeoque omnia sunt æqualia,
sed non æqualiter avertunt, secundum facilio-
rem vel difficultatem ad Deum regresum, unde
& infidelis difficultior est regresus ad Deum
quum Christiano.

INSTAT cum Palavicino. Quod ex duobus
inæqualiter Philosophicè peccantibus, ille qui
gravius peccat, voluntariè incurrit graviorem
indignationem Dei, quando autem malitia pec-
cat Philosophica est in uno gravior, tunc à Deo
magis prohibetur, & Deus propter illud magis
ita citetur.

RESPONDE TUR. In nostris principiis per
peccatum Philosophicum gravius, non incurri-
tur gravior indignatio Dei, nisi secundum radi-
calem exigentiam. Sed quicquid sit de hoc di-
cione, quod quanto magis malitia Philosophi-
ca peccati est gravior, tunc à Deo magis pro-
hibetur, hoc est pluribus titulis, sed non magis
prohibetur quasi Rationem offensæ plus vel
minus taxare possit, dignitas offensi.

Objicit 2. Dignitas Personæ offensæ non
auger gravitatem offensæ secundum ipsam sub-
stantiam suæ dignitatis præcisè sed eatenus qua-
tus existit intentionaliter in mente ipsius of-
fendens. Atqui hæc cognitio est valde imper-
fæcta, repræsentansque bonum infinitum per
modum finiti. Ergo illa dignitas non auger-
tia malitiam peccati ut fiat infinita simpliciter.

RESPONDE TUR. Concedendo totum se-
cundum quod termini sonant, cum per nos pec-
cam in ratione malitiae non sit infinitum. Spe-
cando autem vim medii termini, ad hoc jam est
supra responsum, dictumq; quod ipsa cognitio,
ibidem taxativum, sed applicatio taxativi con-
sequenter si taxativum sit infinitum, reddetur
offensa infinita, & sicut cognitio Christi, elicita
ab ejus humana natura, est finita, neque tamen
finitudo ejus obstat quominus sit infinitæ di-
gnitatis, itanec in præsenti obstat.

Objicit 3. Ex Pallav. Nullum malum pot-
est esse infinitum. Ergo nec peccatum Ante-
cedens probatur, quia illud malum vel esset ne-
cessarium ergo non malum, quia omne necessa-
rium est bonum. Non contingens, quia Deus
illud cognosceret, adeoque liberè abstinaret ab
eo impediendo, sed impossibile est ut voluntas
non efficaciter oderit ac repudiet malum infini-

tum cognitum ut tale, sicut impossibile est ut
non amet & velit Bonum infinitum cognitum
& tale. Ergo malum infinitum contingens est,
impossibile.

RESPONDE TUR. An convertantur secum
necessarium & bonum disputabile esset, certe
enim Chymæra est necessario mala neq; tamen
Chymæra est bona, sed hoc manu misso. Dici
potest; peccatum esse malum contingens, sed
de se quidem essentialiter malum, contingens
tamen existens: infinitudo autem malitiae
illius, hoc solum infert, quod non possit non de-
testari illud Deus, & non possit quantum est ex
illo velle illud, licet ad servandam indemnem
libertatem illud permittat. Instantia de Bono
infinito hoc solum evincit quod sicut non potest
non amari Bonum infinitum ita non possit odio
non haberi illa offensæ, licet carentia amoris il-
lius Boni infiniti non possit haberi eo quod illud
Bonum sit ipse Deus, qui ne se amet Rationes
non potest habere cum possit habere Rationes
ut peccatum permittrat. Quod autem adfert à
peccato privari nos bono aliquo finito hoc jam
est supra solutum, & tantum probat peccatum
in genere malitiae, non esse infinitum.

ADDO. In peccato sunt duo illius Entitas,
Malitia &c. & tales formalitates sunt in pecca-
to finitæ imperfectionis, nec impeditiva quo-
minus à Deo permittantur, aut ne ad illa Deus
cum creatura concurrat. Hoc autem quod fa-
cit infinitudinem, est ipsa excellentia Dei ag-
gravans, nec contra illam procedit argumen-
tum factum, cum importet Excellentiam divi-
nam. Sed posito etiam quod ipsa malitia pec-
cati & Entitas esset infinita, quia tamen esset
infinita infinitudine extrinseca, ex alia parte si
Deus non posset permettere peccatum, quia
spoliaret Deus Omni-concursivitate, quæ est
reducibilis ad Omnipotentiam, & est quid infi-
nitum intrinsecè, ideo adhuc debet Deus posse
permittere illam infinitudinem peccati Deus,
quæ est infinitu[m]o extrinseca.

QUÆSTIO III.

De Peccato Philosophico ut sic.

TRACTatur in tertia parte hoc Argumentum, Pec-
catum, quod non habet rationem offensæ infi-
nitæ, potest compensari per creaturam elevatam; sed
peccatum factum, sine advertentia ad Deum, non
habet rationem offensæ infinitæ. Ergo pro illo satis-
fieri poterit à creatura elevata. Major spectat ad
tertiam partem. Minor hic discutetur, quod ut fiat.

PRÆMITTO I. Quid sit peccatum Philosophi-
cum? Peccatum Philosophicum circumscri-
bendo conformiter ad dicta supra; erit defectus
ratione dissonantia ad prædictum Conscientie dicta-
men, resipientis præcisè ordinem Nature. Non ut
utor hoc termino, quod peccatum Philosophi-
cum respiciat aliquid Non creatum. Quia si quis
pec-

LO
VSK
let. Z.